

Άρειος Πάγος: 785/95, Τμήμα Β΄ Πολ
Πηγή: Ε.Κ.Α 6/00, σελ. 838, Ε.Α.Ε.Δ 31/97 σελ.12

Ο καθορισμός της αποζημίωσης του παθόντος εξ εργατικού ατυχήματος
Ο παθών εξ εργατικού ατυχήματος μισθωτός πέραν της αξιώσεως που έχει κατά του υπαιτίου εργοδότη του, βάσει των ειδικών περί εργατικών ατυχημάτων, νομών, έχει την δυνατότητα να απαιτήσει και εύλογη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

- Το ύψος της δεύτερης αυτής αποζημίωσης προσδιορίζεται κατά την ελεύθερη εκτίμηση του αρμόδιου δικαστηρίου του οποίου η κρίση δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο αφού αυτή σχηματίζεται από την στάθμιση πραγματικών περιστατικών χωρίς την υπαγωγή του πορίσματος σε νομική έννοια.

- Λαμβανομένου όμως υπόψη ότι, για τον προσδιορισμό του ποσού της αποζημίωσης συνεκτιμώνται, εκτός της βαρύτητας του ατυχήματος και της οικονομικής αντοχής των μερών, και άλλα περιστατικά που συγκεκριμενοποιούν την υπαιτιότητα του υπόχρεου καθώς και την συνυπαιτιότητα του παθόντος, έπεται ότι, η κρίση του δικαστηρίου ελέγχεται αναιρετικώς αν η απόφαση του παραβίασε τις οικείες, περί υπαιτιότητας και συνυπαιτιότητας διατάξεις των άρθρων 300, 330 και 914 ΑΚ, σε συνδυασμό με τις τοιούτες του άρθρου 559 ΚΠολΔικ.

Πρόεδρος: ο Αντιπρόεδρος του ΑΠ κ. ΝΙΚ. ΚΑΒΑΛΛΙΕΡΟΣ

Εισηγητής: ο Αρεοπαγίτης κ. ΠΟΛ. ΜΑΝΤΖΙΑΡΑΣ

Δικηγόροι: οι κ.κ. ΔΗΜ. ΜΑΝΤΕΣΗΣ-ΘΑΝΑΣΟΥΛΑΣ και ΔΗΜ. ΜΑΝΙΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος το οποίο οφείλεται σε υπαιτιότητα του εργοδότη, ο παθών, ανεξαρτήτως των αξιώσεων που έχει για τις ζημίες με βάση τους ειδικούς νόμους (β.δ. της 24.7.1920 «περί κωδικοποίησης των νόμων περί ευθύνης προς αποζημίωση των εξ ατυχημάτων εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων», ν. 1846/ 1951) η κατά το κοινό δίκαιο, κατ' επιλογή του, έχει και απαίτηση για εύλογη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, κατά τις διατάξεις των άρθρων 914 και 932 ΑΚ. Το ποσόν αυτής προσδιορίζεται από το δικαστήριο κατά την ελεύθερη αυτού εκτίμηση η οποία δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο, αφού η κρίση του σχηματίζεται από τη στάθμιση πραγματικών περιστατικών χωρίς την υπαγωγή του πορίσματος σε νομική έννοια ώστε να μπορεί να νοηθεί εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου, είτε ευθέως είτε εκ πλαγίου. Δεδομένου όμως ότι για τον προσδιορισμό του ποσού λαμβάνονται υπόψη, εκτός άλλων (όπως η βαρύτητα του ατυχήματος, η οικονομική κατάσταση των μερών κ.ά.) και περιστατικά που συγκροτούν την υπαιτιότητα του παθόντος, έπεται ότι η κρίση του δικαστηρίου για τη συνδρομή των νόμιμων όρων και προϋποθέσεων των περί υπαιτιότητας η συνυπαιτιότητας διατάξεων των άρθρων 300, 330 και 914 ΑΚ ελέγχεται αναιρετικώς αν η απόφαση του παραβίασε τις διατάξεις αυτές ή στερείται νόμιμης βάσης, κατά το άρθρο 559 αριθ. 1 και 19 ΚΠολΔ. Στην ένδικη περίπτωση, η αναιρεσίβλητη με τη από 27.3.1992 αγωγή της προς το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών ζήτησε ποσό 6.000.000 δραχμών για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης που, όπως ισχυρίστηκε, υπέστη από το αναφερόμενο ατύχημα, κατά το οποίο, απασχολούμενη με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου στη βιοτεχνία της αναιρεσείουσας ως εργάτρια στο χειρισμό μηχανικής πρέσσας, τραυματίστηκε στο αριστερό της χέρι με ακρωτηριασμό τριών δακτύλων, στο ύψος της δεύτερης φάλαγγας, από υπαιτιότητα του νόμιμου εκπροσώπου και προϊσταμένου της βιοτεχνίας αυτής. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την απόφαση του δέχτηκε μερικώς την αγωγή και επιδίκασε ποσόν 2.000.000 δραχμών, ενώ το Εφετείο Αθηνών, που δίκασε έφεση της αναιρεσείουσας και αντέφεση της αντιδίκου της, δέχτηκε την αγωγή για ποσόν 2.500.000 δραχμών. Ειδικότερα, το Εφετείο, εκτιμώντας τις αποδείξεις, ανελέγκτως δέχτηκε με τη προσβαλλόμενη απόφαση του τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου η αναιρεσείουσα προσέλαβε το μήνα Σεπτέμβριο 1986 την αναιρεσίβλητη για να εργαστεί αυτή ως εργάτρια στη βιοτεχνία κατασκευής ειδών οικιακής χρήσης της πρώτης που διατηρεί στο Μενίδι Αττικής. Κατά τη διάρκεια της απασχόλησης της η αναιρεσίβλητη εκτελούσε διάφορες εργασίες και κυρίως εργαζόταν στο τμήμα συσκευασίας των κατασκευαζόμενων

ηλεκτρικών οικιακών συσκευών, ενώ αργότερα χειριζόταν μερικές φορές και τη μηχανική πρέσσα, μάρκας OLYMPIA, η οποία διαμόρφωνε το μεταλλικό έλασμα σε εξάρτημα βάσης των ηλεκτρικών συσκευών. Ο χειρισμός της πρέσσας γινόταν ως εξής: Με το δεξί της χέρι η αναιρεσίβλητη έπαιρνε το έλασμα και το τοποθετούσε κάτω από το έμβολο της πρέσσας και στη συνέχεια με τα δύο της χέρια πίεζε ταυτόχρονα τους δύο χειρομοχλούς και συγχρόνως με το πόδι τον ποδομοχλό της πρέσσας. Με το χειρισμό αυτό γινόταν η απασφάλιση του βολάν περιστροφής και μεταφερόταν η κίνηση στο έμβολο το οποίο κατέβαινε απότομα και διαμόρφωνε το έλασμα. Κατόπιν ανέβαινε το έμβολο και παρέμενε ανοικτό, ενώ η αναιρεσίβλητη με το αριστερό της χέρι που εισήρχετο στο επικίνδυνο πεδίο όπου έπεφτε το έμβολο, έπαιρνε το ήδη διαμορφωμένο εξάρτημα και αφού τοποθετούσε νέο έλασμα ξανάρχιζε την ίδια διαδικασία παραγωγής. Την 13.9.1991, κατά τη διάρκεια εργασίας της στη πρέσσα αυτή, κατόπιν εντολής του νομίμου εκπροσώπου της αναιρεσείουσας, όταν μετά τη διαμόρφωση του ελάσματος και την άνοδο του εμβόλου επιχείρησε να πάρει το εξάρτημα με το αριστερό της χέρι, χωρίς οποιοδήποτε δικό της χειρισμό στους χειρομοχλούς και τον ποδομοχλό, το έμβολο κατέπεσε αιφνιδίως και την τραυμάτισε στο αριστερό χέρι, με συνέπεια τον ακρωτηριασμό τριών δακτύλων, του δείκτη, μέσου και παράμεσου, στο ύψος της δεύτερης φάλαγγας. Το ατύχημα αυτό προήλθε από εμπλοκή του μηχανισμού αποτροπής δεύτερης κίνησης του εμβόλου από θραύση ή κόλλημα του ελατηρίου επαναφοράς του, οφειλόμενη σε ελλιπή συντήρηση της πρέσσας, κατά παράβαση του ΠΔ 152/1978, από αμέλεια του νομίμου εκπροσώπου της αναιρεσείουσας (Θ.Κ.). Τα περιστατικά αυτά, με τα οποία το δικαστήριο της ουσίας έκρινε ότι ο τραυματισμός της αναιρεσίβλητης οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα (αμέλεια) του ως άνω νομίμου εκπροσώπου της αναιρεσείουσας, συνιστούν επαρκή και σαφή αιτιολογία που καθιστά εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο στο ουσιώδες ζήτημα της συνδρομής των νομίμων όρων και προϋποθέσεων της διάταξης του άρθρου 330 εδ. β' ΑΚ, που καθορίζει την έννοια της αμέλειας του αστικού δικαίου. Περαιτέρω, το Εφετείο, όπως προκύπτει από την απόφαση του, προκειμένου να καταλήξει στο προαναφερόμενο πόρισμα, έλαβε υπόψη του και συνεκτίμησε όλα τα αποδεικτικά μέσα που επικαλέστηκαν και προσκόμισαν οι διάδικοι, μεταξύ των οποίων και τα μνημονευόμενα στο αναιρετήριο έγγραφο (αντίγραφο δήλωσης ατυχήματος προς το ΙΚΑ του (Θ.Π.), απόφαση του διευθυντή του ΙΚΑ απορριπτική χορήγησης σύνταξης αναπηρίας και γνωμάτευση της δευτεροβάθμιας υγειονομικής επιτροπής ΙΚΑ), ενώ την κρίση του στήριξε σε όλα τα αποδεικτικά μέσα και όχι αποκλειστικώς η κατά κύριο λόγο στα παραπάνω έγγραφα. Επομένως όλοι οι περί του αντιθέτου λόγοι αναίρεσης, υπό τα στοιχεία 2, α' και β', εκ του άρθρου 559, αριθ. 19, 11 και 20 ΚΠολΔ, πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.